

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่างของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่างของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ

1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นช่างพื้นบ้าน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการ

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ในด้าน

1. คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน

2. คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน

3. คุณค่าทางประวัติศาสตร์

4. คุณค่าทางการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุน การส่งเสริม และบทบาทของสถาบันการศึกษาต่อศิลปะแกะสลักไม้ในภาคีสถานตอนล่างและศิลปะแกะสลักไม้ของไทย

2. การศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของอาจารย์และนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี โดยการใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS/PC+ , Statistical Package for Social Sciences /Personal Computer) แล้วนำเสนอแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ข้อมูลจากอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

2.2 ข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีโปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

ในแต่ละส่วนแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง 4 ด้าน คือ

- 1.คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน
- 2.คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน
- 3.คุณค่าทางประวัติศาสตร์
- 4.คุณค่าทางการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสนับสนุน การส่งเสริม และบทบาทของสถาบันการศึกษาต่อศิลปะแกะสลักไม้ในภาคอีสานตอนล่างและศิลปะแกะสลักไม้ของไทย

*หมายเหตุ ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เสนอเกณฑ์ในการวิเคราะห์ผลจากตารางดังนี้

1. เลือกพิจารณาโดยดูจากเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) จากสูงที่สุดไปหาน้อยที่สุด
2. สัญลักษณ์ค่าสถิติที่ใช้ มีความหมายดังต่อไปนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	หมายถึง	จำนวนประชากร

1. ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญงานศิลปะแกะสลักไม้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นช่างพื้นบ้าน

1.1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

ตารางที่ 1 สถานภาพโดยทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ (ช่างพื้นบ้าน)

สถานภาพ	จำนวน (N =4)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	4	100
หญิง	-	-
2. การศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	2	50
ระดับมัธยมศึกษา	1	25
ระดับอุดมศึกษา	1	25
3. อาชีพ *		
ช่างแกะสลักไม้	1	25
ช่างแกะสลักเทียน	-	-
ช่างแกะสลักไม้ / เทียน	3	75
อื่นๆ	-	-
- ออกแบบ ก่อสร้างสถาปัตยกรรมทางศาสนา	1	25
4. ประสบการณ์เกี่ยวกับงานศิลปะแกะสลักไม้*		
สร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้	4	100
อื่นๆ	-	-
5. การเผยแพร่ความรู้งานศิลปะแกะสลักไม้*		
เป็นกรรมการตัดสินงานศิลปะแกะสลักไม้ / ดั้นเทียน	2	50
เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ	4	100
อื่นๆ	-	-

* ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ แสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญงานศิลปะแกะสลักไม้ ที่เป็นช่างพื้นบ้าน ปรากฏว่าเป็นเพศชายทั้งหมด ในด้านการศึกษาพบว่าผู้เชี่ยวชาญที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ในด้านอาชีพ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญที่ประกอบอาชีพช่างแกะสลักไม้ ร้อยละ 25 และอาชีพช่างแกะสลักไม้ และแกะสลักต้นเทียน ร้อยละ 75 ในด้านการเผยแพร่ความรู้งานศิลปะแกะสลักไม้ พบว่า มีผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกรรมการตัดสินงานศิลปะแกะสลักไม้ และแกะสลักต้นเทียนร้อยละ 50 และผู้เชี่ยวชาญเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ ร้อยละ 100

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าคุณค่าศิลปะแกะสลักไม้ ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของผู้เชี่ยวชาญ (ช่างพื้นบ้าน)

คำถามนำ

1. ศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป และศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างมี พัฒนาการและความเป็นมาอย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเห็นว่า ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างมี พัฒนาการมาจากการที่มีพระภิกษุสงฆ์ได้เข้าไปศึกษาพระปริยัติธรรมในเมืองหลวงในช่วงพุทธศตวรรษที่ 24 ถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 25 ภายหลังจากตั้งเมืองอุบลราชธานีขึ้นเล็กน้อย และได้นำเอาแบบอย่างของศิลปะ และวัฒนธรรมจากเมืองหลวงได้เริ่มแพร่ขยายสู่เมืองอุบลฯก่อให้เกิดการผสมผสานทางรูปแบบศิลปะ และได้ขยายออกสู่จังหวัดต่างๆ ในระยะเวลาต่อมา

2. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างมีความสำคัญต่อศาสนสถาน และคติความเชื่อ วิถีชีวิตของชาวอีสานตอนล่างอย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเห็นว่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างมีความสำคัญต่อศาสนสถาน และคติความเชื่อ วิถีชีวิตของชาวอีสานตอนล่างเป็นอย่างมากเนื่องจากชาวอีสานนับถือศาสนาพุทธมาช้านานและมีความเชื่อว่าหอไตรเป็นของสูง เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีค่าควรแก่การกราบไหว้บูชา ดังนั้นจึงต้องมีการตกแต่งให้วิจิตรสวยงาม อีกทั้งชาวอีสานมีวิถีการดำเนินชีวิตตามจารีตประเพณีที่เรียกว่าฮีต 12 คอง 14 ซึ่งประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านาน ซึ่งฮีต และคองดังกล่าวเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ดังนั้นงานศิลปะแกะสลักไม้ทั้งในหอไตรและศาสนสถานอย่างอื่น จึงมีผลต่อความเชื่อศรัทธา และวิถีสังคมแบบพุทธศาสนา

3. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเอกลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็น ศิลปะท้องถิ่นอีสานตอนล่างอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเอกลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็น ศิลปะท้องถิ่นอีสานตอนล่างศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรคือรูปแบบทางศิลปะที่เกิดจากการผสมผสาน ระหว่างศิลปะเมืองหลวง กับฝีมือช่างท้องถิ่นที่ยังคงมีรูปแบบดั้งเดิมอยู่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ถึงแม้ว่าจะมีช่างใหม่เกิดขึ้นมาแต่ก็ยังดำเนินการสืบสานงานศิลปะแบบดั้งเดิมมาอย่างต่อเนื่องเพราะถือว่าลวดลายต่างๆ นั้นยังคงความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ และแบบอย่างที่ทำมาโดยบรรพบุรุษดีอยู่แล้ว

4. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นมรดกชุมชนที่มีคุณค่าในความเข้าใจ และการรับรู้ของชาวอีสานตอนล่างเพียงใด ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นมรดกชุมชนที่มีคุณค่าในความเข้าใจ และการรับรู้ของชาวอีสานตอนล่างเป็นอย่างมากทั้งนี้เห็นได้จากการที่ในปัจจุบันนี้หอไตรที่ยังเหลืออยู่ ทางวัด และชุมชนนั้นๆ จะยังคงรักษาหรือซ่อมแซมส่วนประกอบที่ชำรุด หรือสึกหรอไว้ในลักษณะเดิมมากที่สุดทั้งนี้เพราะต้องการอยากให้ลูกหลานได้เห็นและได้ศึกษาในสิ่งที่มีคุณค่า สิ่งดังกล่าวนี้ย่อมแสดงว่าชาวอีสานรู้สึกเห็นในคุณค่าของศิลปะเหล่านี้เป็นอย่างมาก

คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน

1. งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานสร้างสรรค์ทางภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านเพื่อสนองความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนาใช่หรือไม่ อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานสร้างสรรค์ทางภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านเพื่อสนองความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแน่นอน ทั้งนี้เห็นได้จากลวดลาย และเรื่องราวที่ช่างพื้นบ้านที่สร้างผลงานศิลปะแกะสลักไม้ออกมาล้วนเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จึงแสดงออกถึงความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

2. งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างแสดงออกถึงภูมิปัญญาในการคิด และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในด้านใดบ้าง ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างแสดงออกถึงภูมิปัญญาในการคิดและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในหลายๆ ด้าน เช่นด้านการออกแบบลวดลายให้ออกมาเป็นเนื้อหาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เป็นลวดลายที่ออกมาแล้วในผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกยำเกรง เคารพ เลื่อมใสศรัทธาซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่างต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างมาก นอกจากนี้งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างยังแสดงออกถึงภูมิปัญญาของช่างในทักษะเชิงช่าง เช่นการเข้าไม้ที่เป็นส่วนประกอบของหอไตร โดยสามารถที่จะประกอบส่วนต่างๆ ของหอไตรเข้าด้วยกันโดยใช้เทคนิค วิธีการพื้นบ้านคือการเข้าลิ้ม และเดือยเท่านั้น ไม่มีการใช้ตะปูเลย นอกจากนี้งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรยังแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านในการเข้าใจในธรรมชาติของไม้ รู้จักการเลือกไม้เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนประกอบต่างๆ ของหอไตรเช่นบริเวณที่เป็นส่วนประกอบของหอไตรที่โดนแดด โดนฝนบ่อย ๆ ง่ายต่อการผุพัง ช่างก็จะเลือกใช้ไม้ที่มีความคงทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศได้ดี เป็นต้น หรือภูมิปัญญาในการแก้ปัญหาเรื่องเครื่องมือในงานก่อสร้างช่างพื้นบ้านในสมัยก่อนก็จะเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่นจะใช้หินที่มีผิวหยาบมาขัดไม้ให้เรียบแทนการใช้เครื่องไสไม้ หรือการขัดด้วยกระดาษทรายในปัจจุบัน

3.เอกลักษณ์ของงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เกิดจากภูมิปัญญาและการพัฒนาด้านทักษะฝีมือของช่างพื้นบ้าน ใช่หรือไม่ ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างจะเป็นงานศิลปะพื้นบ้านที่เกิดจากการผสมผสานทางรูปแบบศิลปะระหว่างสกุลช่างเมืองหลวงกับสกุลช่างพื้นบ้าน และช่างพื้นบ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแบบบางกอกเป็นงานศิลปะที่สวยงามควรเอาแบบอย่าง จึงเกิดการเลียนแบบบ้างแต่เนื่องจากฝีมือเชิงช่างของช่างพื้นบ้านอาจจะไม่เพียงพอ หรือจะเป็นการแสดงเอกลักษณ์ทางฝีมือเชิงช่างพื้นบ้านก็ตาม ทำให้เกิดรูปแบบของงานศิลปะแกะสลักไม้ที่ดูแปลกตา เป็นเอกลักษณ์เฉพาะออกไปอีกลักษณะหนึ่ง

คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน

1.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานสร้างสรรค์ของช่างท้องถิ่นด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชุมชนชาวอีสานตอนล่างได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานสร้างสรรค์ของช่างท้องถิ่นด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชุมชนชาวอีสานตอนล่างได้เป็นอย่างมาก กล่าวคือในการสร้างสรรค์ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรนั้นนอกจากช่างที่สร้างสรรค์จะเป็นผู้มีฝีมือเชิงช่างเป็นอย่างมากแล้ว สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของในชุมชนอีสานตอนล่างของงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรนั้นยังอาจเห็นได้จากการแสดงออกเกี่ยวกับคติความเชื่อของคนในชุมชนบางอย่าง เช่น การมีพิธีรีตองในการก่อสร้าง ที่ยึดถือ ธรรมเนียม จารีต ที่เรียกว่า ฮีต 12 คอง 14 และนอกจากนี้การแกะสลักส่วนประกอบของหอไตรบางอย่าง และการเลือกใช้ไม้ซึ่งเป็นวัสดุที่ล้ำค่าจะแสดงออกถึงความเชื่อเฉพาะถิ่นของอีสานตอนล่างด้วย

2. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นความภาคภูมิใจของช่างและชาวบ้านในชุมชนที่ร่วมมือ ร่วมใจกันสร้างสรรค์เพื่อเป็นพุทธบูชา ใช่หรือไม่ ? อย่างไรบ้าง

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นความภาคภูมิใจของช่างและชาวบ้านในชุมชนที่ร่วมมือ ร่วมใจกันสร้างสรรค์เพื่อเป็นพุทธบูชา และนอกจากนี้ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรแล้วศิลปะแกะสลักไม้ในสถาปัตยกรรมทางศาสนาอย่างอื่น เช่น ศาลาการเปรียญ โบสถ์ หรือสิ่งก่อสร้างอย่างอื่นก็ล้วนเป็นสิ่งแสดงออกถึงเกียรติภูมิของชุมชนได้เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าในการก่อสร้างในบางครั้งทางวัด และชุมชนจะมีทุนทรัพย์ในการก่อสร้างที่น้อย แต่ช่างและชาวบ้านก็ได้แสดงออกถึงความทุ่มเทอย่างเต็มที่ จึงเป็นสิ่งแสดงออกถึงความเลื่อมใสศรัทธาในพระศาสนาอย่างสูง

3. งานสร้างสรรค์ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นสิ่งเชื่อมโยงและสร้างความผูกพันของคนในชุมชนแห่งพระพุทธศาสนาใช่หรือไม่ ? อย่างไรบ้าง

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานสร้างสรรค์ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นสิ่งเชื่อมโยงและสร้างความผูกพันของคนในชุมชนแห่งพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างมาก เนื่องด้วยสังคมของชาวอีสานเป็นสังคมวิถีพุทธ ดังนั้นเมื่อวัดมีการจัดงาน ทำบุญ หรือการก่อสร้างอะไรก็ตามประชาชนที่อยู่ในชุมชนก็จะมีศรัทธาแม้จะเป็นการบริจาคทรัพย์สิ่งของ หรือการลงแรงร่วมกัน ต่างก็มีความยินดีที่จะอุทิศสิ่งต่างๆ อย่างเต็มใจ จะเห็นเป็นภาพความผูกพันของคนกับวัดอย่างนี้มาตลอด ทั้งนี้เพราะ พ่อแม่ ปู่ ย่า ตายายเคยอบรมสั่งสอนมาตลอด

4.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นมรดกท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าที่ต้องมีการเรียนรู้ และการสืบทอดเพื่อความคงอยู่ของวิถีชีวิตและชุมชน ใช่หรือไม่? อย่างไรบ้าง?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นมรดกท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าที่ต้องมีการเรียนรู้ และการสืบทอดเพื่อความคงอยู่ของวิถีชีวิตและชุมชน ผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นอีกว่านอกจากงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรแล้ว งานศิลปะอย่างอื่นก็เช่นเดียวกันเป็นสิ่งที่ต้องมีการเรียนรู้ และการสืบทอดงานศิลปะเหล่านั้นต่อไป ทั้งนี้เพราะงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร และงานศิลปะพื้นบ้านอย่างอื่นล้วนเป็นสิ่งที่มีความค่าทั้งสิ้น

คุณค่าทางประวัติศาสตร์

1.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพล คติความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมของชาวอีสานตอนล่างที่สืบทอดมาแต่อดีต ใช่หรือไม่? อย่างไรบ้าง

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพล คติความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมของชาวอีสานตอนล่างที่สืบทอดมาแต่อดีตได้ กล่าวคือจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึง ความเชื่อ แสดงถึงวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมที่ชาวอีสานตอนใต้ประพฤติปฏิบัติมาแต่อดีต กล่าวคือชาวอีสานจะยึดการประพฤติปฏิบัติตน จากฮีต12 คอง 14 ซึ่งจะเป็นแนวทางในด้านการดำเนินชีวิต การประพฤติปฏิบัติต่อกันระหว่างคนในชุมชน และระหว่างชนชั้นต่างๆ ที่มีหน้าที่ต่างกันในสังคม สิ่งเหล่านี้จะสะท้อนออกมาในรูปแบบของวิถีชีวิต รวมถึงในงานศิลปะต่างๆ ด้วย

2.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของชุมชนแห่งพระพุทธศาสนาของชาวอีสานตอนล่าง ใช่หรือไม่? อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของชุมชนแห่งพระพุทธศาสนาของชาวอีสานตอนล่าง กล่าวคือชุมชนในท้องถิ่นอีสานตอนล่างนี้จะนับถือศาสนาพุทธมาเนิ่นนาน คืองานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นงานที่ช่างพื้นบ้านสร้างขึ้นด้วยความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนา แม้แต่ ฮีต12 คอง14 ที่เป็นแนวประพฤติปฏิบัติตนของชาวอีสานตอนล่างก็จะมีความสัมพันธ์ กับศาสนาเป็นอย่างมากเช่น ฮีตสิบสองนั้นก็คือประเพณีที่จะต้องปฏิบัติทั้ง 12 เดือน ซึ่งประเพณีดัง

กล่าวก็คือการทำบุญในเดือนต่างๆ นั้นเอง และการทำบุญนั้นก็เกี่ยวข้องกับศาสนาทั้งเกี่ยวกับ พระสงฆ์ และเกี่ยวกับสถานที่ในการประกอบพิธีก็คือวัดนั่นเอง

3. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและเอกลักษณ์ของงานศิลปะเชิงช่างที่มีพระพุทธศาสนาเป็นจุดศูนย์กลาง ใช่หรือไม่ ? อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหอไตรภาคอีสานตอนล่าง แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและเอกลักษณ์ของงานศิลปะเชิงช่างที่มีพระพุทธศาสนาเป็นจุดศูนย์กลาง กล่าวคือคนอีสานมีลักษณะของวิถีชีวิตที่เป็นคนมีศีลธรรม ให้ความสำคัญ ศรัทธาต่อบุคคลที่มีความสำคัญในระดับต่างๆ ในชุมชน ตามครอง 14 มาตลอด ยิ่งเป็นพระภิกษุสงฆ์ และพุทธศาสนาแล้วคนในสังคมยังมีความเคารพ ยำเกรง และศรัทธามากขึ้น ดังนั้นการสร้างงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรที่มีผู้นำเป็นพระภิกษุสงฆ์แล้วช่างยิ่งอุทิศฝีมือ แสดงออกซึ่งฝีมืออย่างเต็มที่ แม้ว่าจะได้ได้รับค่าจ้างรางวัลก็ตาม ดังนั้นแล้วจึงก่อให้เกิดการพัฒนาทางฝีมือ และเกิดเป็นเอกลักษณ์ของฝีมือช่างท้องถิ่นได้

4. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นหลักฐานข้อมูลงานศิลปะเชิงช่างท้องถิ่นที่สามารถนำมาพัฒนาความรู้ความสามารถเชิงช่างฝีมือและความคิดสร้างสรรค์ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นหลักฐานข้อมูลงานศิลปะเชิงช่างท้องถิ่นที่สามารถนำมาพัฒนาความรู้ความสามารถเชิงช่างฝีมือและความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างแน่นอน สืบเกิดได้จากงานศิลปะแกะสลักไม้ที่เป็นส่วนประดับตกแต่งศาสนสถาน รวมไปถึงการแกะสลักต้นเทียนด้วยจะเห็นว่าช่างที่สร้างงานอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้ล้วนได้รูปแบบทางศิลปะ เช่นลวดลาย ต่างๆ ล้วนได้มาจากการได้เห็นในวัดมาก่อนทั้งสิ้น และก็มีช่างบางคน บางกลุ่มก็ได้ประยุกต์ตกแต่งเพิ่มเติมไปอีก เช่นทำให้มีมิติที่ดูสูง หรือลึกมากขึ้น แต่ก็ยังคงปรากฏเป็นรูปและเรื่องเดิมอยู่

5. งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่พัฒนามาจากการสืบทอดและผสมผสานรูปแบบศิลปะระหว่างสกุลช่างจนมีเอกลักษณ์เฉพาะ ใช่หรือไม่ ? อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสาน

ตอนล่าง เป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่พัฒนามาจากการสืบทอดและผสมผสานรูปแบบศิลปะระหว่าง สกอลข้างจนมีเอกลักษณ์เฉพาะ กล่าวคือ รูปแบบศิลปะแบบดั้งเดิมของชาวอีสานตอนล่างส่วนใหญ่จะเป็นลวดลายที่ได้รับอิทธิพลมาจากลาว และเขมรบ้าง และต่อมาเมื่อมีการนำเอาแบบอย่างศิลปะมาจากเมืองหลวงก็ได้เกิดการประยุกต์ลวดลายให้มีความเข้ากันระหว่างลายแบบเดิมกับลายแบบใหม่จนเกิดเป็นลักษณะลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์อยู่ในปัจจุบัน

คุณค่าทางการศึกษา

1. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นมรดกและชุมทรัพย์ทางปัญญาของชุมชนที่ควรค่าแก่การศึกษา สืบทอด และดำรงรักษาหรือไม่ อย่างไร?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นมรดกและชุมทรัพย์ทางปัญญาของชุมชนที่ควรค่าแก่การศึกษา สืบทอด และดำรงรักษาเพราะว่าเป็นมรดกของท้องถิ่นที่มีคุณค่าดังนั้นจึงต้องควรอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานได้เห็นได้ศึกษาสืบไป

2. กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กระบวนการทำงาน และทักษะเชิงช่าง รวมถึงรูปแบบงานศิลปะเชิงช่างของช่างท้องถิ่นสามารถศึกษาผ่านงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างได้หรือไม่อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหอไตรภาคอีสานตอนล่าง กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กระบวนการทำงาน และทักษะเชิงช่าง รวมถึงรูปแบบงานศิลปะเชิงช่างของช่างท้องถิ่นสามารถที่จะศึกษาผ่านงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างได้ เพราะงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นงานศิลปะเชิงช่างของช่างพื้นบ้าน ที่แสดงออกถึงการสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาด้านต่างๆ ของช่างพื้นบ้าน เช่นการแก้ปัญหาเรื่องลวดลาย การแก้ปัญหาเรื่องวัสดุ การแก้ปัญหาด้านเครื่องมือ รวมถึงการที่งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างมีรูปแบบทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง และส่วนใหญ่ยังอยู่ในสภาพดีพอสมควร ดังนั้นจึงสามารถใช้ศึกษาในเรื่องดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

3. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นหลักฐานบันทึกประวัติศาสตร์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับคติ ความเชื่อ วิถีชีวิตของสังคมแห่งพระพุทธศาสนาได้หรือไม่ อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นหลักฐานบันทึกประวัติศาสตร์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับคติ ความเชื่อ วิถีชีวิตของสังคมแห่งพระพุทธศาสนาได้ สังคมชาวอีสานตอนล่าง หรือชาวอีสานทั่วไปนั้นนอกจากจะนับถือ

พระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจแล้ว ยังมีการนับถือผีบรรพบุรุษ ผีฟ้า ผีแถน อันเป็นความเชื่อดั้งเดิมซึ่งมีอาจจะสลัดออกไปได้ง่าย ซึ่งคติ ความเชื่อเหล่านี้จะแสดงออกมาในลักษณะประเพณีต่างๆ ดังที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน ในส่วนของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร คติ ความเชื่อต่างๆ จะแสดงออกมาในหลายด้าน เช่น คติในการเลือกประเภทของไม้มาก่อสร้าง และแกะสลักเป็นส่วนประกอบ คติในการปลุกตัวอาคาร เป็นต้น ส่วนคติที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่นการเลือกแกะสลักเป็นรูปและลายที่เป็นส่วนประกอบ เช่นนิยมแกะสลักเป็นรูปพญานาค เพราะเชื่อว่าเป็นสัตว์ในตำนานที่เกี่ยวข้องกับพุทธประวัติ เป็นต้น

4. การให้การศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรในภาคอีสานตอนล่าง เป็นหนทางหนึ่งที่จะสืบทอดงานศิลปะท้องถิ่น และดำรงรักษาศิลปะท้องถิ่นอันเป็นมรดกของชุมชนได้หรือไม่ อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการให้การศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรในภาคอีสานตอนล่าง เป็นหนทางหนึ่งที่จะสืบทอดงานศิลปะท้องถิ่น และดำรงรักษาศิลปะท้องถิ่นอันเป็นมรดกของชุมชนให้คงอยู่สืบไป และเป็นวิธีการที่สำคัญและดีที่สุดในปัจจุบันนี้ เพราะการให้การศึกษาเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความพร้อมในหลายด้าน การให้การศึกษาแก่เยาวชน และคนทั่วไป เป็นสิ่งที่ควรกระทำ และต้องกระทำอย่างรีบเร่ง ก่อนที่งานศิลปะที่มีคุณค่าดังกล่าวจะสูญหายไปก่อน

1.1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันการศึกษา กับการอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป

1. สถาบันการศึกษา และหน่วยงานด้านศิลปะ และวัฒนธรรม ควรมีบทบาทในการส่งเสริมอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเห็นว่า สถาบันการศึกษา และหน่วยงานด้านศิลปะ เช่น กรมศิลปากร หรือพิพิธภัณฑสถาน หรือหน่วยงานอื่นควรจะมีบทบาทในการในการส่งเสริมอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยทั้งนี้สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวควรมีการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างเพื่อให้เยาวชน คนรุ่นใหม่ และคนในชุมชนนั้น ได้เห็นคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานให้มากขึ้นโดยกิจกรรมต่างๆนั้น อาทิเช่น

- 1.การจัดประกวดผลงานการแกะสลักไม้
- 2.การจัดการสาธิตการสร้างสรรคศิลป์แกะสลักไม้
- 3.การจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์
- 4.ประชาสัมพันธ์ให้คนเห็นความสำคัญของศิลปแกะสลักไม้
- 5.จัดศูนย์ แสดงและจำหน่ายผลงานแกะสลักไม้ และของที่ระลึกเกี่ยวกับห่อไตร และศิลปแกะสลักไม้ในห่อไตร

2.การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาควรถ่ายทอดความรู้เรื่องคุณค่าของศิลปแกะสลักไม้ อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาควรถ่ายทอดความรู้เรื่องคุณค่าของศิลปแกะสลักไม้แก่ผู้เรียนได้ในหลายลักษณะ เช่น

2.1 สถาบันการศึกษาควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนศิลปแกะสลักไม้ไว้ในแผนการจัดการศึกษาให้ชัดเจน และควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปแกะสลักไม้เข้าไปในรายวิชาที่เหมาะสมให้มากขึ้น

2.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปแกะสลักไม้ ควรให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งภาคทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติควบคู่กันไป รวมทั้งการมีระบบการวัดและประเมินผลที่มีมาตรฐานที่สูงขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ยกระดับฝีมือของตนเองให้สูงขึ้น

3.เยาวชนของชาติควรมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ และการอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปแกะสลักไม้ อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการงานศิลปแกะสลักไม้เป็นงานช่างฝีมือ ที่ผู้สร้างต้องใช้ความอดทนพยายาม ใช้เทคนิควิธีการต่างๆ หลายด้าน สิ่งเยาวชนควรได้ร่วมในการสร้างสรรค์และอนุรักษ์เผยแพร่ผลงานศิลปแกะสลักไม้ได้นั้นมีอยู่หลายวิธีการ เช่น

3.1 พยายามปลูกฝังให้เยาวชนได้เข้าไปสัมผัสกับแหล่งที่มีการสร้างสรรค์งานศิลปแกะสลักไม้ และ สถานที่ที่มีงานสลปะแกะสลักไม้เป็นส่วนประดับ เช่นตามวัด วาอารามบ่อยๆ เพื่อให้เกิดการซึมซับเอาสิ่งนี้เข้าไปในจิตสำนึก

3.2 จัดกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในศิลปแกะสลักไม้มากขึ้น เช่นการจัดประกวดวาดภาพ การจัดประกวดเรียงความที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับศิลปแกะสลักไม้ จัดแข่งขันแกะสลักไม้ในระดับเยาวชน เป็นต้น

1.2 ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการ

1.2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ (นักวิชาการ)

ตารางที่ 4 สถานภาพโดยทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

สถานภาพ	จำนวน (N =2)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	2	100
หญิง	-	-
2.การศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	-	-
ระดับมัธยมศึกษา	-	-
ระดับอุดมศึกษา	2	100
3.อาชีพ *		
ช่างแกะสลักไม้	-	-
ช่างแกะสลักเทียน	-	-
นักวิชาการ	2	100
อื่นๆ	-	-
4.ประสบการณ์เกี่ยวกับงานศิลปะแกะสลักไม้*		
สร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้	-	-
งานวิชาการ	-	-
งานศึกษา สัมรวจ อนุรักษ์ศิลปะและโบราณคดี	2	100
อื่นๆ	-	-
5.การเผยแพร่ความรู้งานศิลปะแกะสลักไม้*		
ทำวิจัยเกี่ยวกับศิลปะแกะสลักไม้	-	-
แต่งตำรา หรือหนังสือเกี่ยวกับศิลปะแกะสลักไม้	-	-
เป็นกรรมการตัดสินงานศิลปะแกะสลักไม้ /ต้นเทียน	2	100
เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ	2	100
อื่นๆ	-	-

*ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4 แสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญงานศิลปะแกะสลักไม้ ที่เป็นนักวิชาการ ปรากฏว่าเป็นเพศชายทั้งหมด ในด้านการศึกษาพบว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญที่จบศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งหมด ในด้านอาชีพ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพเป็นนักวิชาการทั้งหมด ส่วนประสบการณ์เกี่ยวกับงานศิลปะแกะสลักไม้พบว่าผู้เชี่ยวชาญเคยทำการศึกษาสำรวจ อนุรักษ์ศิลปะและโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับศิลปะแกะสลักไม้ทุกคน ในด้านการเผยแพร่ความรู้งานศิลปะแกะสลักไม้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเป็นกรรมการตัดสินงานศิลปะแกะสลักไม้ และแกะสลักต้นเทียนทุกคน และผู้เชี่ยวชาญเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ ทุกคนเช่นกัน

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าคุณค่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่าง ของผู้เชี่ยวชาญ (นักวิชาการ)

คำถามนำ

1. ศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป และศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่างมีพัฒนาการและความเป็นมาอย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดว่า ศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป และศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่างมีพัฒนาการมาจากการช่างพื้นบ้านรับเอาแนวความคิด และรูปแบบทางศิลปะมาจากสกุลช่างบางกอกที่อยู่ในช่วงกรุงธนบุรี หรือไม่กี่กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ที่มาพร้อมกับการเมืองปกครอง และการศึกษา แล้วนำมาผสมผสานกับศิลปะท้องถิ่นที่ได้รับอิทธิพลมาจากสกุลช่างล้านช้างมาแต่เก่าก่อนจนเกิดเป็นรูปแบบของศิลปะพื้นบ้านอีสานตอนล่าง

2. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรมีความสำคัญต่อฝีมือช่าง และวิถีชีวิตของชาวอีสานตอนล่างอย่างไรบ้าง ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดว่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรมีความสำคัญต่อฝีมือช่างของช่างท้องถิ่นคือช่างมาก กล่าวคือช่างในท้องถิ่นอีสานตอนล่างที่สร้างสรรคงานศิลปะแกะสลักไม้ในปัจจุบัน รวมถึงช่างพื้นบ้านที่สร้างสรรคงานศิลปะในลักษณะเดียวกันเช่นการแกะสลักเทียนพรรษา ต่างก็ได้รับเอารูปแบบทางศิลปะที่ปรากฏอยู่ในหอไตรมาเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรคงานแทบทั้งสิ้น ส่วนความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวอีสานนั้นศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรแสดงให้เห็นถึงความเป็นชุมชนที่พระพุทธศาสนา มีบทบาทต่อวิถีการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก

3. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างมีรูปแบบ เนื้อหาสาระที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองหรือไม่ อย่างไร?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดว่า ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างมีรูปแบบ เนื้อหาสาระที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองทั้งนี้เห็นได้จากการที่ช่างที่ช่างพื้นบ้านได้ผสมผสานรูปแบบทางศิลปะของสกุลช่างบางกอก กับสกุลช่างพื้นบ้านที่มีอิทธิพลของสกุลช่างล้านช้างและแสดงออกมาเป็นรูปแบบทางศิลปะที่มีเอกลักษณ์ เช่นลักษณะของการผูกลาย การจัดวางองค์ประกอบลาย เป็นต้น และสิ่งที่มีเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของหอไตรในภาคอีสานตอนล่าง คือ รูปทรงของสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังคาที่มีลักษณะซ้อนกันหลายชั้น ๆ

4. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างแสดงออกถึงความเป็นมรดกท้องถิ่นอันทรงคุณค่าจากสิ่งใด ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดว่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างแสดงออกถึงความเป็นมรดกท้องถิ่นอันทรงคุณค่าจาก รูปแบบทางศิลปะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประกอบกับการที่ศิลปะแกะสลักไม้ประดับตกแต่งอยู่ในหอไตรที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นแล้วทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีคุณค่ามากขึ้น และเป็นสิ่งที่หลงเหลืออยู่น้อยมากในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน

1. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างแสดงถึงความเป็นงานสร้างสรรค์ทางภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านจากสิ่งใด ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างแสดงออกถึงภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านอีสานตอนล่างที่แสดงออกซึ่งความสามารถเชิงช่างผสมผสานกับความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาและถ่ายทอดออกมาเป็นศิลปะแกะสลักไม้ที่ปรากฏเช่น รูปแบบ เรื่องราว และการออกแบบลวดลายที่มีเนื้อหาสอดแทรกคติธรรมต่างๆ ลงไปด้วยนอกจากนี้ศิลปะแกะสลักไม้ที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและมีมือเชิงช่าง การคิด การแก้ปัญหาในด้านต่างๆ เช่นด้านวัสดุ ด้านเครื่องมือ เป็นต้น

2. เอกลักษณ์ของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เกิดจากฝีมือและ

ภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผสานกับคติ ความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนาใช่หรือไม่ อย่างไร?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเอกลักษณ์ของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นสิ่งเกิดจากฝีมือและภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผสานกับคติ ความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนา กล่าวคือจากรูปแบบทางศิลปะ เช่น ลวดลาย เนื้อหาเรื่องราวล้วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การที่ช่างพื้นบ้านจะสามารถสร้างงานศิลปะในอาคารทางศาสนาได้นั้นผู้สร้างต้องมีความรู้ด้านพระพุทธศาสนาอย่างดี และสามารถถ่ายทอดคติธรรมทางศาสนาออกมาเป็นงานแกะสลักไม้ให้คนเห็นและเข้าใจได้

3. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นงานสร้างสรรค์ของช่างพื้นบ้านที่สะท้อนแนวคิด ความเชื่อศรัทธา คตินิยมของคนในท้องถิ่นอีสานตอนล่างใช่หรือไม่ ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า งานสร้างสรรค์ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างนอกจากจะเป็นสิ่งสะท้อนถึงความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นหลักแล้ว งานศิลปะดังกล่าวยังสะท้อนแนวคิด ความเชื่อศรัทธาอย่างอื่นเข้ามาด้วย เช่นความเชื่อทางโหราศาสตร์ที่มีการแกะสลักลวดลายเป็นสัตว์ประจำราศีต่างๆ นอกจากนี้ก็เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องการตกแต่ง เช่นการเลือกแกะสลักรูปและลายเป็นสัตว์ หรือสิ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์เป็นต้น

คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน

1. งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานศิลปะเชิงช่างท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต วิถีชุมชนของชาวอีสานตอนล่างอย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานศิลปะเชิงช่างท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต วิถีชุมชนของชาวอีสานตอนล่าง ที่มีวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา และมีแนวทางที่เป็นเอกลักษณ์ของอีสานคือ ฮีต 12 คอง 14 เป็นสังคมแบบเกษตรกรรม พึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว นอกจากนี้ก็แสดงถึงความเป็นสังคมที่มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานต่างๆ ของชุมชน เช่นการร่วมแรงร่วมใจในการสร้างสถาปัตยกรรมทางศาสนาให้ออกมาสวยงาม

2. งานสร้างงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นสิ่งเชื่อมโยงและสร้างความผูกพันของชุมชนแห่งพระพุทธศาสนา ใช่หรือไม่ ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นสิ่งเชื่อมโยงและสร้างความผูกพันของชุมชนแห่งพระพุทธศาสนา เพราะงานศิลปะที่เกี่ยวกับศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานสถาปัตยกรรมที่มีขนาดใหญ่ขึ้นต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก โดยมีพระสงฆ์เป็นแม่ข่ายหลัก ส่วนคนในชุมชนก็จะอุทิศทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ และการสร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้ และศาสนาคารทั้งหลายต้องมีจิตวิญญาณ และมีความมุ่งมั่นร่วมกัน

3. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นมรดกท้องถิ่นที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมแบบพุทธศาสนาที่ต้องมีการเรียนรู้ และการสืบทอดใช้หรือไม่ ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นมรดกท้องถิ่นที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมแบบพุทธศาสนาที่ต้องมีการเรียนรู้ และการสืบทอดเพราะความงดงามและเทคนิควิทยาการในการสร้างงานสถาปัตยกรรม และงานศิลปกรรมที่เกี่ยวกับการแกะสลักเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านที่สั่งสม และสืบทอดมายาวนานไม่ได้คิดค้นมาโดยคนใดคนหนึ่ง มีการสืบทอดและพัฒนาโดยตลอด สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม และวิถีชีวิตแบบพระพุทธศาสนาที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

คุณค่าทางประวัติศาสตร์

1. สาระในงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างอะไรบ้างที่แสดงให้เห็นอิทธิพล คติ ความเชื่อ วิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมชุมชนที่สืบทอดมาแต่อดีต ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สาระที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพล คติ ความเชื่อ วิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมชุมชนที่สืบทอดมาแต่อดีตของงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบทางศิลปะ และเรื่องราวของงานศิลปะแกะสลักไม้ที่แสดงออกมาเกี่ยวกับศาสนา เช่น พุทธประวัติ หรือชาดก นอกจากนั้นก็เกี่ยวกับวิถีชีวิต เช่น การแกะสลักเป็นรูปที่มีคติธรรม หรือเกี่ยวกับคตินิยมเช่นเป็นรูปนักษัตร เป็นต้น

2. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างใช้เป็นหลักฐานในการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชุมชนและท้องถิ่นได้หรือไม่ อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างใช้เป็นหลักฐานในการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชุมชนและท้องถิ่นได้ เช่นจากรูปแบบทางศิลปะและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของหอไตรแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ วิวัฒนาการและ

อิทธิพลของศิลปะสกุลช่างต่างๆ ซึ่งสามารถแสดงได้ว่าชุมชนอีสานตอนล่างมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานมาแล้ว ตั้งแต่การอพยพมาตั้งถิ่นฐานของบรรพบุรุษ จนกระทั่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนอื่น ทั้งในด้านการปกครอง ด้านการศึกษาซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดการพัฒนาศิลปะจนกลายเป็นศิลปะของอีสานตอนล่างที่มีรูปแบบและเอกลักษณ์ได้

3. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง แสดงให้เห็นถึงศิลปะท้องถิ่นที่มีพัฒนาการจากศิลปะประเพณีแบบพุทธศิลป์จนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวใช่หรือไม่ ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นศิลปะท้องถิ่นที่มีพัฒนาการจากศิลปะประเพณีแบบพุทธศิลป์จนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว กล่าวคือ งานศิลปะแกะสลักไม้ของชาวอีสานตอนล่าง และชาวอีสานทั่วไปนอกเหนือจากการสร้างเป็นงานศิลปะแกะสลักไม้คู่สถาปัตยกรรมทางศาสนาแล้ว ก็จะมีการแกะสลักเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ บ้างแต่ก็มีไม่มากเหมือนงานศิลปะแกะสลักไม้ในสถาปัตยกรรมทางศาสนา ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าช่างแกะสลักไม้พื้นบ้านส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่ผ่านการสร้างสรรคศิลปะแกะสลักไม้เพื่อตกแต่งสถาปัตยกรรมทางศาสนาเกือบทั้งสิ้นดังนั้นแล้วจึงแสดงว่า ศิลปะท้องถิ่นในอีสานตอนล่างมีพัฒนาการจากศิลปะประเพณีแบบพุทธศิลป์จนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

4. สาระ เรื่องราวของงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง บ่งชี้ให้เห็นถึงสังคมชาวอีสานตอนล่างที่ผูกพันกับพระพุทธศาสนา มีศิลปะประเพณีที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นพุทธบูชาและสืบทอดจรรโลงพระพุทธศาสนา ใช่หรือไม่ ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สาระ เรื่องราวที่แสดงออกมาของงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างแสดงว่าสังคมชาวอีสานตอนล่างมีความผูกพันศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก

คุณค่าด้านการศึกษา

1. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นมรดกและชุมทรัพย์ทางปัญญาของชุมชนที่ควรค่าแก่การศึกษา สืบทอด และดำรงรักษาหรือไม่

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นมรดกและชุมทรัพย์ทางปัญญาของชุมชนที่ควรค่าแก่การศึกษา สืบทอด และดำรงรักษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่างานศิลปะแกะสลักไม้ที่สร้างสรรค์โดยกระบวนการแบบช่างพื้นบ้านแบบสมัยก่อนจริงๆ ในปัจจุบันเหลืออยู่น้อยมาก หาช่างที่มีฝีมือเชิงช่างจริงๆ ยาก อีกทั้งไม้ที่เป็นวัสดุที่

สำคัญก็หายาก ส่วนที่มีอยู่ก็เริ่มฝุ่่งไปตามกาลเวลา ดังนั้นงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรจึงมีคุณค่าควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง

2. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นหลักฐานที่สามารถใช้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้เกี่ยวกับความคิด ภูมิปัญญา คติความเชื่อ วิถีชีวิตของชาวอีสานตอนล่างได้หรือไม่อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นหลักฐานที่สามารถใช้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้เกี่ยวกับความคิด ภูมิปัญญา คติความเชื่อ วิถีชีวิตของชาวอีสานตอนล่างได้ กล่าวคือศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีองค์ความรู้ด้านต่างๆ มากมาย ศิลปะแกะสลักไม้แสดงถึงวิถีคิดแบบชาวบ้าน แสดงถึงภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านด้านต่างๆ สอดแทรกด้วยคติ ความเชื่อเฉพาะถิ่น สะท้อนถึงรูปแบบวิถีชีวิตแบบพระพุทธศาสนาของชาวอีสานตอนล่างอย่างชัดเจน

3. กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กระบวนการทำงาน และทักษะเชิงช่าง รวมถึงรูปแบบงานศิลปะเชิงช่างของช่างท้องถิ่นสามารถศึกษาผ่านงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างได้หรือไม่อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กระบวนการทำงาน และทักษะเชิงช่าง รวมถึงรูปแบบงานศิลปะเชิงช่างของช่างท้องถิ่นสามารถศึกษาผ่านงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างได้ คืองานศิลปะแกะสลักไม้ที่เป็นของแท้และดั้งเดิมเป็นสิ่งที่ควรศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการสร้างงานของช่างในอดีต เพื่อให้สามารถนำมาเรียนรู้ และสืบทอดได้อย่างถูกต้อง เพราะการสร้างสรรคงานของช่างพื้นบ้านในสมัยก่อนต้องใช้ความคิด การแก้ปัญหาด้านต่างๆ เป็นอย่างมากทั้งนี้เพราะในสมัยก่อนเครื่องมือต่างๆ ยังไม่มีมากมาย ช่างต้องใช้ความสามารถอย่างมากในการดัดแปลงสิ่งที่อยู่รอบตัวให้มีประโยชน์ต่อการสร้างสรรคงาน นอกจากนี้รูปแบบทางศิลปะของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นตัวแทนของศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไปในภาคอีสานตอนล่างก็ยังสามารถศึกษาผ่านตัวงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรได้

4. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นมรดกท้องถิ่นที่ควรได้รับการศึกษา ถ่ายทอดและการดำรงค้ำรักษา ทั้งในระบบ และนอกระบบการศึกษา ใช่หรือไม่ ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง เป็นมรดกท้องถิ่นที่ต้องได้รับการศึกษา ถ่ายทอดและการดำรงศรัทธา ทั้งในระบบ และนอกระบบ การศึกษาเพราะในขณะนี้ไม่ค่อยมีการถ่ายทอดความรู้เรื่องนี้กันมากนัก จึงควรมีการถ่ายทอด อย่างจริงจัง ถ้าเป็นการศึกษาในระบบ ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่าควรมีการจัดทำเป็นหลักสูตร ให้มีการศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างแท้จริง ส่วนนอกระบบการศึกษาผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการศึกษาโดยมีการอบรม การเผยแพร่ให้คนในท้องถิ่นได้เห็นคุณค่า และมีการฝึกงานสร้าง สรรค์ศิลปะแกะสลักไม้จนเป็นอาชีพได้

1.2.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทของสถาบัน การศึกษา กับการอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป

1. สถาบันการศึกษา และหน่วยงานด้านศิลปะ และวัฒนธรรม ควรมีบทบาทในการส่งเสริมอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่างอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสถาบันการศึกษา และหน่วยงานด้านศิลปะ และ วัฒนธรรม เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปะแกะสลักไม้ใน หอไตรภาคีสถานตอนล่าง โดยทั้งนี้การส่งเสริมอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร ภาคีสถานตอนล่างนั้นควรมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องเพื่อให้คนในท้องถิ่นได้เห็นในคุณค่าและความ สำคัญก่อน เพื่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน โดยการให้ความรู้อาจทำในลักษณะการจัด กิจกรรม เช่นการสัมมนา การอบรม หรือการเผยแพร่โดยการใช้สื่อต่างๆ ที่มีความเหมาะสมก็ได้

2. การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาควรถ่ายทอดความรู้เรื่องคุณค่าของศิลปะ แกะสลักไม้ อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาควรถ่าย ทอดความรู้เรื่องคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ โดยการจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาศิลปะแขนงนี้ อย่างจริงจังโดยจัดให้เป็นรายวิชาบังคับในการเรียนการสอนในหลักสูตรที่เกี่ยวกับศิลปะ ส่วนใน หลักสูตรทั่วไปอาจเป็นรายวิชาเลือกก็ได้ ผู้เชี่ยวชาญยังให้ความคิดเห็นอีกว่า ในการเรียนการสอน เรื่องคุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้นั้นควรถ่ายทอดความรู้ในด้านฝีมือช่าง และลักษณะรูปแบบ ลวดลายในเชิงเปรียบเทียบ และพัฒนาการของศิลปะด้วยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

3.เยาวชนของชาติควรมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ และการอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปะ
แกะสลักไม้อย่างไร ?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เยาวชนของชาติควรมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์
และการอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปะแกะสลักไม้ในลักษณะการสร้างความรู้ความเข้าใจให้เห็นคุณค่า
และความสำคัญก่อนโดยจัดออกมาในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทัศนศึกษา การประกวดวาด
ภาพเกี่ยวกับหอไตร และศิลปะในหอไตร หรือการฝึกให้เยาวชนเป็นผู้นำเที่ยว และให้ความรู้แก่นัก
ท่องเที่ยวในเรื่องของหอไตร และศิลปะแกะสลักไม้ รวมถึงศิลปะอย่างอื่นในหอไตร ส่วน
บทบาทอย่างอื่นเช่น ควรช่วยกันสอดส่อง ดูแลรักษา

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ข้อมูลจากอาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปกรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

2.1 ข้อมูลจากอาจารย์

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละของเพศของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม

เพศ	จำนวน (N = 8)	ร้อยละ
ชาย	8	100

จากตารางที่ 3 อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี เป็นเพศชายทั้งหมด

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม

อายุ	จำนวน (N = 8)	ร้อยละ
25	2	25.0
27	1	12.5
41	1	12.5
43	2	25.0
55	1	12.5
57	1	12.5

จากตารางที่ 4 พบว่าอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลฯมีอายุ ตั้งแต่ 25 จนถึง 57 ปี ลักษณะของอายุมีการกระจาย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของวุฒิการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษา	จำนวน (N=8)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	6	75.0
ปริญญาโท	2	25.0
ปริญญาเอก	-	-
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 5 อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.0 รองลงมาคือระดับปริญญาโทร้อยละ 25.0 ส่วนระดับปริญญาเอก และวุฒิการศึกษาอื่นๆ ไม่มี

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	จำนวน (N=8)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	3	37.5
5 - 9 ปี	1	12.5
10 - 14 ปี	-	-
15 - 19 ปี	2	25.0
20 - 24 ปี	-	-
25 - 29 ปี	-	-
30 ปีขึ้นไป	2	25.0

จากตารางที่ 6 อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ 15 - 19 และ 30 ปีขึ้นไปอย่างละเท่ากัน ร้อยละ 25.0 ประสบการณ์ในการสอน 5- 9 ปี ร้อยละ 12.5 และไม่มีผู้ไม่มีประสบการณ์ในการสอนในช่วง 10 - 14 ปี 20 -24 ปี และ 25 - 29 ปี

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนร้อยละอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ที่เคยสร้างสรรคศิลป์แกะสลักไม้

การสร้างสรรคงานศิลปะ แกะสลักไม้	จำนวน (N=8)	ร้อยละ
เคย	6	75.0
ไม่เคย	2	25.0

จากตารางที่ 7 อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ที่เคยสร้างสรรคศิลป์แกะสลักไม้ร้อยละ 75.0 และไม่เคยสร้างสรรคงานศิลปะแกะสลักไม้ ร้อยละ 25.0

ตารางที่ 8 แสดง จำนวน ร้อยละ ของอาจารย์ที่เคยให้ความรู้เรื่องคุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้แก่นักศึกษา

การให้ความรู้เรื่องคุณค่า งานศิลปะแกะสลักไม้	จำนวน (N = 8)	ร้อยละ
เคย	6	75.0
ไม่เคย	2	25.0

จากตารางที่ 8 อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ที่เคยให้ความรู้เรื่องคุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้แก่นักศึกษา ร้อยละ 75.0 และไม่เคยให้ความรู้เรื่องคุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้แก่นักศึกษา ร้อยละ 25.0

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้าน คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน</u>			
1.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง เกิดจากภูมิปัญญาช่างพื้นบ้านผสมผสานกับความเชื่อ ศรัทธาในพระพุทธศาสนา	4.75	0.46	มากที่สุด
2.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง เป็นงานสร้างสรรค์ของช่างพื้นบ้านที่สะท้อนแนวคิด ความเชื่อศรัทธา คตินิยมของคนในท้องถิ่น อีสานตอนล่าง	4.38	0.52	มาก
3.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง เป็นงานศิลปะเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา จากคติ ความเชื่อและความศรัทธาของช่าง	4.13	0.83	มาก
4.การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยงานศิลปะ แกะสลักไม้ในหอไตรเป็นภูมิปัญญาของช่างท้องถิ่น ในการเสริมคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์ ของศาสนสถาน	4.38	0.52	มาก
5. ศิลปะงานแกะสลักไม้ด้วยทักษะงานศิลปะไทย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของอีสานตอนล่าง	3.50	0.93	มาก
6.ความรู้ความสามารถในการเลือกวัสดุ เครื่องมือ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้ ที่สามารถ สอดคล้องกับทักษะ ฝีมือ และลวดลายเป็นเอกลักษณ์ แห่งภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านอีสานตอนล่าง	4.25	0.46	มาก

ตารางที่ 9(ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้าน คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน (ต่อ)			
7.ความศรัทธาและร่วมใจของชาวบ้านและท้องถิ่น ที่มีต่อพระพุทธศาสนาเป็นพลังแห่งภูมิปัญญาชุมชน ที่รังสรรค์งานศิลปะท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าและเป็นมรดกชุมชน	4.50	0.53	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.27	.46	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นคุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชนของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมโดยรวมพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$)

จากการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลฯ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมาก โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นคุณค่ามาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 1 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เกิดจากภูมิปัญญาช่างพื้นบ้านผสมผสานกับความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาคือข้อ 7 ความศรัทธาและร่วมใจของชาวบ้านและท้องถิ่น ที่มีต่อพระพุทธศาสนาเป็นพลังแห่งภูมิปัญญาชุมชน ที่รังสรรค์งานศิลปะท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าและเป็นมรดกชุมชน ($\bar{X} = 4.50$) และข้อที่ 2 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานสร้างสรรค์ของช่างพื้นบ้านที่สะท้อนแนวคิด ความเชื่อศรัทธา คตินิยมของคนในท้องถิ่น อีสานตอนล่าง และข้อที่ 4การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นภูมิปัญญาของช่างท้องถิ่นในการเสริมคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนสถานมีระดับความคิดเห็นมากเท่ากัน ($\bar{X} = 4.38$) และข้อที่ 6 ความรู้ความสามารถในการเลือกวัสดุ เครื่องมือ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้ ที่สามารถสอดคล้องกับทักษะ ฝีมือ และลวดลายเป็นเอกลักษณ์แห่งภูมิปัญญาของช่าง

พื้นบ้านอีสานตอนล่าง ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ 3 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานศิลปะเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา จากคติ ความเชื่อและความศรัทธาของช่าง ($\bar{X} = 4.13$) ข้อที่ 5 ศิลปะงานแกะสลักไม้ด้วยทักษะงานศิลปะไทย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของอีสานตอนล่าง ($\bar{X} = 3.50$)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านที่มีต่อวิถีชีวิตและชุมชน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน</u>			
1.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตชุมชน	3.63	0.92	มาก
2.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา	4.13	0.83	มาก
3.วิถีชีวิตชาวบ้านในอีสานตอนล่างจะเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและผูกพันกับศาสนสถาน ซึ่งได้รับการตกแต่งด้วยศิลปะท้องถิ่น	4.25	0.71	มาก
4.ช่างพื้นบ้านที่สร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรด้วยความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา และให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตและชุมชน	4.14	0.38	มาก
5.คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นความภาคภูมิใจของช่างและชาวบ้าน เป็นการจรรโลงใจของศาสนิกชน	4.38	0.52	มาก
6.งานสร้างสรรค์ศิลปะในหอไตร สร้างความผูกพันแก่ชนท้องถิ่นและช่างพื้นบ้าน ที่มีต่อพระพุทธศาสนา	4.63	0.52	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของ ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านที่มีต่อวิถี ชีวิตและชุมชน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน (ต่อ)</u>			
7.เกิดวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ การสืบทอดงานศิลปะ ท้องถิ่นเพื่อการดำรงชีวิต ในมรดกชุมชน	4.13	0.83	มาก
8.ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นภาพฉายความ เจริญรุ่งเรืองของสังคมพระพุทธศาสนาและความ ร่มเย็นผาสุกของชุมชนในวัฒนธรรมชาวพุทธ	4.38	0.52	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.20	0.35	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลัก ไม้ในหอไตรด้านคุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม มีระดับความคิด เห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.20$)

พิจารณารายข้อพบว่าอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีมี ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และมาก โดยข้อที่ 6 งานสร้างสรรค์ศิลปะในหอไตร สร้างความ ผูกพันแก่ชนท้องถิ่นและช่างพื้นบ้านที่มีต่อพระพุทธศาสนา มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนข้ออื่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ข้อที่ 5 คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นความภาคภูมิใจของช่างและชาวบ้าน เป็นการ จรรโลงใจของศาสนิกชน และข้อที่ 8 ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นภาพฉายความเจริญรุ่งเรือง ของสังคมพระพุทธศาสนาและความร่มเย็นผาสุกของชุมชนในวัฒนธรรมชาวพุทธ มีระดับความคิดเห็น เท่ากัน ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือข้อที่ 3 วิถีชีวิตชาวบ้านในอีสานตอนล่างจะเกี่ยวข้องกับพระพุทธ ศาสนาและผูกพันกับศาสนสถาน ซึ่งได้รับการตกแต่งด้วยศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ 2 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่างเป็นงานพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธ บูชา ($\bar{X} = 4.13$) ข้อที่ 4 ช่างพื้นบ้านที่สร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรด้วยความศรัทธา ต่อพระพุทธศาสนา และให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตและชุมชน ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนข้อที่ 1 งานศิลปะ

แกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตชุมชน มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.63$)

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านประวัติศาสตร์

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
คุณค่าทางประวัติศาสตร์			
1.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชน	4.38	1.0	มาก
2.ลักษณะงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของคติ ความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมที่ได้รับสืบทอดมาแต่อดีตของชุมชนและระหว่างชุมชน	4.25	0.71	มาก
3.รูปแบบศิลปะงานแกะสลักไม้และมีมือเชิงช่าง เป็นงานศิลปะเชิงพัฒนาจากการสืบทอดและผสมผสานศิลปะระหว่างสกุลช่าง จนมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ	3.88	0.64	มาก
4.สาระ เรื่องราวในงานศิลปะแกะสลักไม้ บ่งชี้ให้เห็นถึงสังคมชาวพุทธของอีสาน ที่มีความเชื่อ ความผูกพันและศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา	4.50	0.53	มากที่สุด
5.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นหลักฐานข้อมูลงานศิลปะเชิงช่างท้องถิ่นที่เป็นงานประณีตศิลป์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน	4.13	0.64	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของ ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้าน ประวัติศาสตร์

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
คุณค่าทางประวัติศาสตร์ (ต่อ)			
6.คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสาน ตอนล่างที่ปรากฏเป็นบันทึกความเจริญของชุมชน ที่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถงานช่างฝีมือ และความคิดสร้างสรรค์อันแยกคายของปราชญ์ ที่สร้างสรรค์งานพุทธศิลปะให้ผูกพันกับวิถีชีวิตชุมชน	4.00	0.53	มาก
7.การศึกษาประวัติศาสตร์งานศิลปะแกะสลักไม้ เชิงคุณค่าและความสำคัญ เป็นวิถีทางของการ ทำนุบำรุงและการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.63	0.52	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.25	0.47	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลัก ไม้ในหอไตรในคุณค่าต่อด้านประวัติศาสตร์ ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม มีระดับความคิด เห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.25$)

พิจารณารายข้อพบว่า อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด และมาก โดยระดับการรับรู้มากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ ข้อที่ 7 การ ศึกษาประวัติศาสตร์งานศิลปะแกะสลักไม้เชิงคุณค่าและความสำคัญ เป็นวิถีทางของการทำนุ บำรุงและการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมาคือ ข้อที่ 4 สาระ เรื่องราวใน งานศิลปะแกะสลักไม้ บ่งชี้ให้เห็นถึงสังคมชาวพุทธของอีสาน ที่มีความเชื่อ ความผูกพันและ ศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ข้อที่ 1 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่เป็นหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ของชุมชน ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาเป็นข้อที่ 2 ลักษณะงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร

ภาคอีสานตอนล่าง แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของคติ ความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมที่ได้รับ สืบทอดมาแต่อดีตของชุมชนและระหว่างชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) และข้อ 5 งานศิลปะแกะสลักไม้ใน หอไตรเป็นหลักฐานข้อมูลงานศิลปะเชิงช่างท้องถิ่นที่เป็นงานประณีตศิลป์ที่ภาคภูมิของชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) ข้อที่ 6 คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างที่ปรากฏเป็นบันทึก ความเจริญของชุมชน ที่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถงานช่างฝีมือ และความคิดสร้างสรรค์อันแยบคายของปราชญ์ที่สร้างสรรค์งานพุทธศิลปะให้ผูกพันกับวิถีชีวิตชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) และข้อที่ 3 รูปแบบศิลปะงานแกะสลักไม้และฝีมือเชิงช่าง เป็นงานศิลปะเชิงพัฒนาจากการสืบ ทอดและผสมผสานศิลปะระหว่างสกุลช่าง จนมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะ แกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านการศึกษา

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าทางการศึกษา</u>			
1. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นมรดกแห่งชุมชนทรัพย์ ทางปัญญาของชุมชนอีสานตอนล่าง	4.13	0.35	มาก
2. การศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรทำให้เกิด การเรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ทางสังคมของชุมชน	4.00	0.53	มาก
3. การศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรทำให้เข้าใจ ถึงที่มาของการทำงานศิลปะแกะสลักไม้ที่มีค่า ของความคิดแห่งภูมิปัญญาของปราชญ์พื้นบ้าน	4.38	0.52	มาก
4. ข้อมูลในรูปแบบงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร สามารถศึกษาได้ถึงอิทธิพลคติความเชื่อ และ ประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา	4.25	0.71	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของ ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้าน การศึกษา

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าทางการศึกษา (ต่อ)</u>			
5.คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นศิลปะ สร้างสรรค์พื้นฐานที่สามารถเข้าใจในกระบวนการคิด แก้ปัญหา และวิธีการทำงานด้วยทักษะเชิงช่าง ของปราชญ์พื้นบ้าน	3.88	0.64	มาก
6.สาระเรื่องราวในงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร แสดงออกถึงความเชื่อความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา	4.25	0.46	มาก
7.สังคม ชุมชน และสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นควรจะ ร่วมมือในการศึกษาคุณค่าศิลปะงานแกะสลักไม้ เพื่อการทำนุบำรุงรักษาและคงอยู่ ของมรดกท้องถิ่น ที่ทรงคุณค่า	4.88	0.35	มากที่สุด
8.สถาบันการศึกษาควรจะจัดหลักสูตรการศึกษา มรดกท้องถิ่น และเผยแพร่ความรู้แก่เยาวชนให้สำนึก และช่วยกันสืบทอดศิลปะแกะสลักไม้เพื่อการศึกษา ถึงประวัติศาสตร์และความภาคภูมิใจแห่งภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษ	4.88	0.35	มากที่สุด
9.สถาบันการศึกษาควรจัดการศึกษาศิลปะแกะสลัก ไม้ในหอไตร โดยร่วมมือกับปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้ บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด เผยแพร่ สร้างสรรค์ และเป็นผู้นำในด้านศิลปะท้องถิ่นของชุมชน	4.63	0.52	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.36	0.33	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรในคุณค่าทางการศึกษา ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.36$)

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมาก โดยระดับการรับรู้มากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ข้อที่ 7 สังคมชุมชน และสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นควรจะร่วมมือในการศึกษาคคุณค่าศิลปะงานแกะสลักไม้เพื่อการทำนุบำรุงรักษาและคงอยู่ของมรดกท้องถิ่นที่ทรงคุณค่า และข้อที่ 8 สถาบันการศึกษาควรจัดหลักสูตรการศึกษามรดกท้องถิ่น และเผยแพร่ความรู้แก่เยาวชนให้สำนึกและช่วยกันสืบทอดศิลปะแกะสลักไม้เพื่อการศึกษาถึงประวัติศาสตร์และความภาคภูมิใจแห่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{X} = 4.88$) รองลงมาคือข้อที่ 9 สถาบันการศึกษาควรจัดการศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร โดยร่วมมือกับปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด เผยแพร่สร้างสรรค์ และเป็นผู้นำในด้านศิลปะท้องถิ่นของชุมชน ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ข้อที่ 3 การศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรทำให้เข้าใจถึงที่มาของการทำงานศิลปะแกะสลักไม้ที่มีค่าของความคิดแห่งภูมิปัญญาของปราชญ์พื้นบ้าน ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาเป็นข้อที่ 4 ข้อมูลในรูปแบบงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร สามารถศึกษาได้ถึงอิทธิพลคติความเชื่อ และประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และข้อที่ 6 สาระเรื่องราวในงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร แสดงออกถึงความเชื่อความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา มีระดับเท่ากัน ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ 1 ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นมรดกแห่งชุมชนทรัพยากรปัญญาของชุมชนอีสานตอนล่าง ($\bar{X} = 4.13$) ข้อที่ 2 การศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ทางสังคมของชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนข้อ 5 คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นศิลปะสร้างสรรค์พื้นบ้านที่สามารถเข้าใจในกระบวนการคิดแก้ปัญหา และวิธีการทำงานด้วยทักษะเชิงช่างของปราชญ์พื้นบ้านมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.88$)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 แสดงสรุป ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมทั้งหมด ของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่าง ของอาจารย์โปรแกรมิวิชา ศิลปกรรม 4 ด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าในงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร</u>			
1. คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน	4.26	0.46	มาก
2. คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน	4.20	0.35	มาก
3. คุณค่าทางประวัติศาสตร์	4.25	0.47	มาก
4. คุณค่าทางการศึกษา	4.36	0.30	มาก
รวมเฉลี่ย	4.27	0.33	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลการวิเคราะห์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่างทั้ง 4 ด้าน ของอาจารย์โปรแกรมิวิชาศิลปกรรม สรุปได้ว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$)

พิจารณาเป็น รายข้อพบว่าอาจารย์โปรแกรมิวิชาศิลปกรรมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้

อันดับที่ 1 คือ คุณค่าทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.36$)

อันดับ 2 คือ คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน ($\bar{X} = 4.26$)

อันดับ 3 คือ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 4.25$)

อันดับ 4 คือ คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน ($\bar{X} = 4.20$)

2.1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่าง และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป การศึกษาและแนวทางในการอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่าง

1. ในฐานะที่ท่านเป็นอาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะในสถาบันราชภัฏ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันราชภัฏ ครู - อาจารย์ และนักศึกษาในการอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่าง และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป

อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นฐานะที่เป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการให้ความรู้แก่นักศึกษา อาจารย์ควรเป็นผู้มีบทบาทในการศึกษาค้นคว้างานศิลปะแขนงนี้อย่างจริงจังและลึกซึ้งเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังให้นักศึกษาได้เห็นคุณค่าของศิลปะพื้นบ้านแขนงนี้ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนได้มีจิตสำนึกร่วมกันในการเห็นคุณค่าและการอนุรักษ์มรดกท้องถิ่นด้านนี้ให้อยู่สืบไป โดยอาจารย์ผู้สอนควรคัดกิจกรรมการเรียนการสอนในบางรายวิชาให้สอดคล้องและสอดคล้องเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะแกะสลักไม้ด้วย และในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนบางโปรแกรมวิชาที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะแขนงนี้เข้าไปด้วย

นอกจากนี้อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า เป็นบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งของบุคลากรในท้องถิ่นทุกสาขาอาชีพ ที่จะต้องช่วยกันดูแลรักษาศิลปะท้องถิ่นอันทรงคุณค่าที่แสดงถึงภูมิปัญญาของช่างในท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการสืบทอดด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา โดยทั้งนี้อาจเป็นไปในลักษณะการประสานกับชุมชนให้เห็นในคุณค่าความสำคัญ หรือการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้เห็นคุณค่าเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์อย่างจริงจัง

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับสภาพของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไปในภาคอีสานตอนล่างในปัจจุบัน

อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรและศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไปในปัจจุบันขาดความสนใจ และเข้าใจในคุณค่า ขาดการดูแลรักษาสภาพให้มีความคงทนต่อดินฟ้าอากาศ ปล่อยให้ปรักหักพังไปตามสภาพ อีกทั้งการสร้างสรรคงานศิลปะแขนงนี้ทั้งในเชิงธุรกิจ และในการทำเพื่อตกแต่งศาสนสถาน เพราะส่วนใหญ่จะใช้เทคนิค และวิธีการแบบใหม่ในการตกแต่งอาคาร เช่นการทำปูนปั้น การหล่อด้วยวัสดุสมัยใหม่

3. การที่จะอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ให้คงอยู่ต่อไปได้นั้น ท่านคิดว่ามีเหตุปัจจัยอย่างอื่นอีกหรือไม่นอกจากการสร้างความรู้ความเข้าใจ และการสร้างจิตสำนึกร่วมกันของคนในชุมชนให้เห็นความสำคัญของมรดกชุมชน

อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการที่จะอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ให้คงอยู่ได้ต่อไปนั้นควรที่จะสร้างจิตสำนึกร่วมกันของคนในชุมชนด้วยวิธีการต่างๆ เช่นพยายามสร้างกระแสแนวความคิดแบบใหม่เข้ามาร่วมคือ เรื่องของธุรกิจควรมีการสร้างอาชีพด้าน

แกะสลักไม้ที่เป็นเอกลักษณ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เชิงประยุกต์จากศาสนาไปสู่วิถีชีวิตประจำวัน ด้านต่างๆ ให้กว้างขึ้น และควรเปิดโลกทัศน์ของช่างพื้นบ้านให้ได้มีโอกาสเห็นงานเห็นงานศิลปะแกะสลักไม้จากแหล่งอื่นๆ บ้างเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาฝีมือเชิงช่าง

นอกจากนี้อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมยังมีความคิดเห็นอีกว่าการที่จะอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ให้คงอยู่ต่อไปนั้นควรจัดหาช่างพื้นบ้านที่มีฝีมือจัดทำแบบจำลองลายจำหลักไม้บางลวดลายที่กำลังจะหมดสภาพและผูกพันกันไปไว้เพื่อเป็นตัวอย่าง หรือไม่ก็เก็บลวดลายที่หลุดร่วงลงมาไว้ในพิพิธภัณฑ์ แล้วนำลายจำลองมาตกแต่งแทน ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยอนุรักษ์งานศิลปะแกะสลักไม้อันทรงคุณค่าไว้ได้

4. ท่านมีแนวคิดอย่างไรในการที่จะนำเอาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรที่เป็นผลผลิตจากภูมิปัญญาชุมชน มาเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรังสรรค์งานศิลปะในท้องถิ่น

อาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี และเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำเอาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรที่เป็นผลผลิตจากภูมิปัญญาชุมชน มาเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรังสรรค์งานศิลปะในท้องถิ่นโดยทั้งนี้อาจเป็นไปในลักษณะวิธีการต่างๆ เช่น

- สืบค้นหาช่างท้องถิ่นและนำมาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในสถานศึกษาตามโอกาส
- องค์กร หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้รับผิดชอบทางการศึกษาควรเพิ่มความสำคัญในด้านเนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้น
- พยายามดึงชุมชนให้มีโอกาสเข้ามาสัมผัส รับผิดชอบ หรือมีกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับสถานที่ดังกล่าวอยู่ตลอดเพื่อสร้างศูนย์รวมใจและเอกภาพของชุมชน

2.2 ข้อมูลจากนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

เพศ	จำนวน(N = 116)	ร้อยละ
ชาย	84	72.4
หญิง	32	27.6

จากตารางที่ 14 นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานีที่ลงทะเบียนเรียนในภาคปลาย ปีการศึกษา 2546 ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 72.4 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 27.6

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนร้อยละของอายุของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม

อายุ	จำนวน (N = 116)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	21	18.2
20-24 ปี	92	79.3
25-29 ปี	3	2.5
30 ปีขึ้นไป	-	-

จากตารางที่ 15 นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ส่วนใหญ่อายุ 20 -24ปี ร้อยละ 79.3 รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 18.2 และอายุ 25-29 ปี ร้อยละ 2.5 ส่วนอายุ 30 ปี ขึ้นไปไม่มี

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ร้อยละของสาขาศิลปะต่างๆที่นักศึกษามีความถนัด

สาขาทางศิลปะ	จำนวน (N = 116)	ร้อยละ
จิตรกรรม	83	71.5
ประติมากรรม	10	8.7
ภาพพิมพ์	8	6.9
ออกแบบ	15	12.9

จากตารางที่ 16 นักศึกษาโปรแกรมนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ส่วนใหญ่ มีความถนัดศิลปะด้านจิตรกรรม ร้อยละ 71.5 รองลงมาเป็นศิลปะสาขาการออกแบบ ร้อยละ 12.9 ศิลปะสาขาประติมากรรมร้อยละ 8.7 และศิลปะสาขาภาพพิมพ์ ร้อยละ 6.9

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ร้อยละ ของนักศึกษาที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับคุณค่า และการอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้

ประสบการณ์	จำนวน (N = 116)	ร้อยละ
เคย	65	56
ไม่เคย	51	44

จากตารางที่ 17 นักศึกษาโปรแกรมนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับคุณค่า และการอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ คิดเป็นร้อยละ 56 ส่วนนักศึกษาที่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับคุณค่า และการอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ ร้อยละ 44

ตารางที่18 แสดงจำนวน ร้อยละ ของนักศึกษาที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับคุณค่า และการอนุรักษ์ ศิลปะแกะสลักไม้โดยวิธีการต่างๆ

ได้รับความรู้เรื่องคุณค่าศิลปะ แกะสลักไม้จากแหล่ง	จำนวน (N = 116)	ร้อยละ
การฟังบรรยาย	25	21.5
รายการโทรทัศน์	13	11.2
รายการวิทยุ	3	2.5
อ่านหนังสือ	28	24.1
ชมนิทรรศการ	9	7.75
ทัศนศึกษา	31	26.7
อื่นๆ	5	4.3

จากตารางที่ 18 พบว่า นักศึกษาโปรแกรมนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับคุณค่า และการอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ด้วยวิธีการทัศนศึกษามากที่สุด ร้อยละ 26.7 รองลงมาเป็นวิธีการอ่านหนังสือ ร้อยละ 24.1 และวิธีการฟังบรรยาย ร้อยละ 21.5 จากรายการโทรทัศน์ ร้อยละ 11.2 จากการชมนิทรรศการ ร้อยละ 7.75 และจากวิธีการอื่นๆ เช่น ร้อยละ 4.3 ส่วนจากการรับฟังรายการวิทยุ น้อยที่สุด ร้อยละ 2.5

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสานตอนล่าง ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้าน คุณค่าทาง ภูมิปัญญาแห่งชุมชน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน</u>			
1.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง เกิดจากภูมิปัญญาช่างพื้นบ้านผสมผสานกับความเชื่อ ศรัทธาในพระพุทธศาสนา	4.44	0.62	มาก
2.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง เป็นงานสร้างสรรค์ของช่างพื้นบ้านที่สะท้อนแนวคิด ความเชื่อศรัทธา คตินิยมของคนในท้องถิ่น อีสานตอนล่าง	4.38	0.67	มาก
3.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง เป็นงานศิลปะเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา จากคติ ความเชื่อและความศรัทธาของช่าง	4.17	0.78	มาก
4.การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยงานศิลปะ แกะสลักไม้ในหอไตรเป็นภูมิปัญญาของช่างท้องถิ่น ในการเสริมคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์ ของศาสนสถาน	4.18	0.73	มาก
5.ศิลปะงานแกะสลักไม้ด้วยทักษะงานศิลปะไทย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของอีสานตอนล่าง	3.83	0.80	มาก
6.ความรู้ความสามารถในการเลือกวัสดุ เครื่องมือ ในการสร้างสรรคงานศิลปะแกะสลักไม้ ที่สามารถ สอดคล้องกับทักษะ ฝีมือ และลวดลายเป็นเอกลักษณ์ แห่งภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านอีสานตอนล่าง	4.12	0.74	มาก

ตารางที่ 19(ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะ แกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้าน คุณค่าทาง ภูมิปัญญาแห่งชุมชน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน(ต่อ)			
7.ความศรัทธาและร่วมใจของชาวบ้านและท้องถิ่น ที่มีต่อพระพุทธศาสนาเป็นพลังแห่งภูมิปัญญาชุมชน ที่รังสรรค์งานศิลปะท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าและเป็นมรดกชุมชน	4.47	0.67	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	.62	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นคุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โปรแกรมวิชาศิลปกรรมโดยรวมพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$)

จากการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏ อุบลฯมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 7 ความศรัทธาและร่วมใจของชาวบ้านและท้องถิ่น ที่มีต่อพระพุทธศาสนาเป็นพลังแห่งภูมิปัญญา ชุมชน ที่รังสรรค์งานศิลปะท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าและเป็นมรดกชุมชน($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาเป็นข้อ ที่ 1 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เกิดจากภูมิปัญญาช่างพื้นบ้านผสมผสานกับ ความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.44$) และข้อที่ 2 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาค อีสานตอนล่าง เป็นงานสร้างสรรค์ของช่างพื้นบ้านที่สะท้อนแนวคิด ความเชื่อศรัทธา คตินิยม ของคนในท้องถิ่น อีสานตอนล่าง ($\bar{X} = 4.38$) และข้อที่ 4 การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วย งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นภูมิปัญญาของช่างท้องถิ่นในการเสริมคุณค่าและความศักดิ์ สิทธิ์ของศาสนสถาน($\bar{X} = 4.18$) ข้อที่ 3 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็น งานศิลปะเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา จากคติ ความเชื่อและความศรัทธาของช่าง ($\bar{X} = 4.17$) และ 6 ความรู้ความสามารถในการเลือกวัสดุ เครื่องมือ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้ ที่ สามารถสอดคล้องกับทักษะ ฝีมือ และลวดลายเป็นเอกลักษณ์แห่งภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้าน

อีสานตอนล่าง ($\bar{X} = 3.50$) ข้อที่ 5 ศิลปะงานแกะสลักไม้ด้วยทักษะงานศิลปะไทย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของอีสานตอนล่าง ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านที่มีต่อวิถีชีวิตและชุมชน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน</u>			
1.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตชุมชน	4.19	0.62	มาก
2.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา	4.13	0.77	มาก
3.วิถีชีวิตชาวบ้านในอีสานตอนล่างจะเกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปและผูกพันกับศาสนสถาน ซึ่งได้รับการตกแต่งด้วยศิลปะท้องถิ่น	4.22	0.66	มาก
4.ช่างพื้นบ้านที่สร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรด้วยความศรัทธาต่อพระพุทธรูป และให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตและชุมชน	4.28	0.60	มาก
5.คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นความภาคภูมิใจของช่างและชาวบ้าน เป็นการจรรโลงใจของศาสนิกชน	4.33	0.67	มาก
6.งานสร้างสรรค์ศิลปะในหอไตร สร้างความผูกพันแก่ชนท้องถิ่นและช่างพื้นบ้าน ที่มีต่อพระพุทธรูป	4.24	0.72	มาก

ตารางที่ 20(ต่อ)แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านที่มีต่อวิถีชีวิตและชุมชน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน (ต่อ)			
7.เกิดวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ การสืบทอดงานศิลปะท้องถิ่นเพื่อการดำรงชีวิต ในมรดกชุมชน	4.25	0.71	มาก
8.ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นภาพฉายความเจริญรุ่งเรืองของสังคมพระพุทธศาสนาและความร่มเย็นผาสุกของชุมชนในวัฒนธรรมชาวพุทธ	4.31	0.71	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.31	0.61	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรด้านคุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน ของอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.31$)

พิจารณารายข้อพบว่าอาจารย์โปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีมีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ข้อที่ 5 คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นความภาคภูมิใจของช่างและชาวบ้าน เป็นการจรรโลงใจของศาสนิกชน ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาเป็นข้อที่ 8 ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นภาพฉายความเจริญรุ่งเรืองของสังคมพระพุทธศาสนาและความร่มเย็นผาสุกของชุมชนในวัฒนธรรมชาวพุทธ ($\bar{X} = 4.31$) และข้อที่ 4 ช่างพื้นบ้านที่สร้างสรรค์งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรด้วยความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา และให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตและชุมชน ($\bar{X} = 4.28$) และข้อที่ 7 เกิดวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ การสืบทอดงานศิลปะท้องถิ่นเพื่อการดำรงชีวิต ในมรดกชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) ข้อที่ 6 งานสร้างสรรค์ศิลปะในหอไตร สร้างความผูกพันแก่ชนท้องถิ่นและช่างพื้นบ้านที่มีต่อพระพุทธศาสนา มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) และข้อที่ 3 วิถีชีวิตชาวบ้านในอีสานตอนล่างจะเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและผูกพันกับศาสนสถาน ซึ่งได้รับการตกแต่งด้วยศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.22$) ข้อที่ 1 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่างเป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต

ชุมชน มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.19$) และข้อที่ 2 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างเป็นงานพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ($\bar{X} = 4.13$)

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านประวัติศาสตร์

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าด้านประวัติศาสตร์</u>			
1.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง เป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชน	4.23	0.66	มาก
2.ลักษณะงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของคติ ความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมที่ได้รับสืบทอดมาแต่อดีตของชุมชนและระหว่างชุมชน	4.18	0.62	มาก
3.รูปแบบศิลปะงานแกะสลักไม้และฝีมือเชิงช่าง เป็นงานศิลปะเชิงพัฒนาจากการสืบทอดและผสมผสานศิลปะระหว่างสกุลช่าง จนมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ	4.20	0.69	มาก
4.สาระ เรื่องราวในงานศิลปะแกะสลักไม้ บ่งชี้ให้เห็นถึงสังคมชาวพุทธของอีสาน ที่มีความเชื่อ ความผูกพันและศรัทธาต่อพระพุทธรูปศาสนา	4.27	0.58	มาก
5.งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นหลักฐานข้อมูลงานศิลปะเชิงช่างท้องถิ่นที่เป็นงานประณีตศิลป์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน	4.33	0.71	มาก

ตารางที่ 21(ต่อ)แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านประวัติศาสตร์

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ (ต่อ)			
6.คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่างที่ปรากฏเป็นบันทึกความเจริญของชุมชนที่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถงานช่างฝีมือและความคิดสร้างสรรค์อันแยกคายของปราชญ์ที่สร้างสรรค์งานพุทธศิลปะให้ผูกพันกับวิถีชีวิตชุมชน	4.17	0.69	มาก
7.การศึกษาประวัติศาสตร์งานศิลปะแกะสลักไม้เชิงคุณค่าและความสำคัญ เป็นวิถีทางของการทำนุบำรุงและการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.41	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.62	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรในคุณค่าต่อด้านประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.32$)

พิจารณารายข้อพบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยระดับการรับรู้มากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ ข้อที่ 7 การศึกษาประวัติศาสตร์งานศิลปะแกะสลักไม้เชิงคุณค่าและความสำคัญ เป็นวิถีทางของการทำนุบำรุงและการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นหลักฐานข้อมูลงานศิลปะเชิงช่างท้องถิ่นที่เป็นงานประณีตศิลป์ที่ภาคภูมิของชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ 4 สาระ เรื่องราวในงานศิลปะแกะสลักไม้ บ่งชี้ให้เห็นถึงสังคมชาวพุทธของอีสาน ที่มีความเชื่อ ความผูกพันและศรัทธาต่อพระพุทธรูปศาสนา ($\bar{X} = 4.27$) ข้อที่ 1 งานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่างเป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชน ($\bar{X} = 4.23$) และข้อที่ 3 รูปแบบศิลปะงานแกะสลักไม้และฝีมือเชิงช่าง เป็นงานศิลปะเชิงพัฒนาจากการสืบทอดและผสมผสานศิลปะระหว่างสกุลช่าง จนมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

($\bar{X} = 3.88$) ข้อที่ 2 ลักษณะงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของคติ ความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมที่ได้รับสืบทอดมาแต่อดีตของชุมชนและระหว่างชุมชน ($\bar{X} = 4.18$) และข้อที่ 6 คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่างที่ปรากฏเป็นบันทึกความเจริญของชุมชน ที่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถงานช่างฝีมือ และความคิดสร้างสรรค์อันแยบคายของปราชญ์ที่สร้างสรรค์งานพุทธศิลปะให้ผูกพันกับวิถีชีวิตชุมชน ($\bar{X} = 4.17$)

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้านการศึกษา

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
คุณค่าทางการศึกษา			
1. ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นมรดกแห่งชุมชนทรัพย์ทางปัญญาของชุมชนอีสานตอนล่าง	4.33	0.63	มาก
2. การศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ทางสังคมของชุมชน	4.28	0.59	มาก
3. การศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรทำให้เข้าใจถึงที่มาของการทำงานศิลปะแกะสลักไม้ที่มีค่าของความคิดแห่งภูมิปัญญาของปราชญ์พื้นบ้าน	4.25	0.71	มาก
4. ข้อมูลในรูปแบบงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรสามารถศึกษาได้ถึงอิทธิพลคติความเชื่อ และประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา	4.26	0.67	มาก
5. คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นศิลปะสร้างสรรค์พื้นบ้านที่สามารถเข้าใจในกระบวนการคิดแก้ปัญหา และวิธีการทำงานด้วยทักษะเชิงช่างของปราชญ์พื้นบ้าน	4.05	0.75	มาก

ตารางที่ 22 (ต่อ)แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของ ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ด้าน การศึกษา

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าทางการศึกษา (ต่อ)</u>			
6.สาระเรื่องราวในงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร แสดงออกถึงความเชื่อความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา	4.37	0.65	มาก
7.สังคม ชุมชน และสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นควรจะ ร่วมมือในการศึกษาคุณค่าศิลปะงานแกะสลักไม้ เพื่อการทำนุบำรุงรักษาและคงอยู่ ของมรดกท้องถิ่น ที่ทรงคุณค่า	4.36	.65	มาก
8.สถาบันการศึกษาควรจัดหลักสูตรการศึกษา มรดกท้องถิ่น และเผยแพร่ความรู้แก่เยาวชนให้สำนึก และช่วยกันสืบทอดศิลปะแกะสลักไม้เพื่อการศึกษา ถึงประวัติศาสตร์และความภาคภูมิใจแห่งภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษ	4.44	0.62	มาก
9.สถาบันการศึกษาควรจัดการศึกษาศิลปะแกะสลัก ไม้ในหอไตร โดยร่วมมือกับปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้ บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด เผยแพร่ สร้างสรรค์ และเป็นผู้นำในด้านศิลปะท้องถิ่นของชุมชน	4.47	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย	4.36	0.60	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลัก ไม้ในหอไตรในคุณค่าทางการศึกษา ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.36$)

พิจารณารายข้อพบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากทุกข้อ โดยระดับการรับรู้มากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ข้อที่ 9 สถาบันการ ศึกษาควรจัดการศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร โดยร่วมมือกับปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้บัณฑิตมี

ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด เผยแพร่สร้างสรรค์ และเป็นผู้นำในด้านศิลปะท้องถิ่นของชุมชน ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาเป็นข้อที่ 8 สถาบันการศึกษาควรจัดหลักสูตรการศึกษามรดกท้องถิ่น และเผยแพร่ความรู้แก่เยาวชนให้สำนึกและช่วยกันสืบทอดศิลปะแกะสลักไม้เพื่อการศึกษาถึงประวัติศาสตร์และความภาคภูมิใจแห่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ($\bar{X} = 4.44$) ข้อที่ 6 สาระเรื่องราวในงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร แสดงออกถึงความเชื่อ ความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา มีระดับเท่ากัน ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ 7 สังคม ชุมชน และสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นควรจะมีมือในการศึกษาคคุณค่าศิลปะงานแกะสลักไม้เพื่อการทำนุบำรุงรักษาและคงอยู่ของมรดกท้องถิ่นที่ทรงคุณค่า ($\bar{X} = 4.36$) และข้อที่ 1 ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรเป็นมรดกแห่งชุมชนทรัพยากรทางปัญญาของชุมชนอีสานตอนล่าง ($\bar{X} = 4.33$) ข้อที่ 2 การศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ทางสังคมของชุมชน ($\bar{X} = 4.28$) และข้อที่ 4 ข้อมูลในรูปแบบงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร สามารถศึกษาได้ถึงอิทธิพลคติความเชื่อ และประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.26$) ข้อที่ 3 การศึกษาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรทำให้เข้าใจถึงที่มาของการทำงานศิลปะแกะสลักไม้ที่มีค่าของความคิดแห่งภูมิปัญญาของปราชญ์พื้นบ้าน ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ 5 คุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร เป็นศิลปะสร้างสรรค์พื้นบ้านที่สามารถเข้าใจในกระบวนการคิดแก้ปัญหา และวิธีการทำงานด้วยทักษะเชิงช่างของปราชญ์พื้นบ้านมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.05$)

ตารางที่ 23 แสดงสรุป ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมทั้งหมด ของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคอีสานตอนล่าง ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม 4 ด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
<u>คุณค่าในงานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร</u>			
1. คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน	4.28	0.62	มาก
2. คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน	4.31	0.61	มาก
3. คุณค่าทางประวัติศาสตร์	4.32	0.62	มาก
4. คุณค่าทางการศึกษา	4.36	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.42	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่า ผลการวิเคราะห์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่างานศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่างทั้ง 4 ด้าน ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี สรุปได้ว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)

พิจารณารายชื่อข้อพบว่ามีนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้

- อันดับ 1 คือ คุณค่าทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.36$)
- อันดับ 2 คือ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 4.32$)
- อันดับ 3 คือ คุณค่าต่อวิถีชีวิตและชุมชน ($\bar{X} = 4.31$)
- อันดับ 4 คือ คุณค่าทางภูมิปัญญาแห่งชุมชน ($\bar{X} = 4.28$)

2.2.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป การศึกษาและแนวทางในการอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง

1. ในฐานะที่ท่านเป็นนักศึกษาศิลปะในสถาบันราชภัฏ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับบทบาทของ สถาบันราชภัฏ ครู อาจารย์ และนักศึกษาในการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรภาคีสถานตอนล่าง และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป

นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สถาบันราชภัฏในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่นควรมีบทบาทในฐานะเป็นแกนนำในการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติจริง

ในส่วนบทบาทของครู อาจารย์ นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมมีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเติมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับศิลปะแกะสลักไม้เข้าไปในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับศิลปะแกะสลักไม้ให้มากขึ้น ควรมีการจัดหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับศิลปะแกะสลักไม้มากขึ้น อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เช่นการจัดทัศนศึกษาจากสถานที่จริง ทั้งนี้เพื่อให้บัณฑิตที่จบออกมาเป็นผู้นำชุมชน ทั้งในด้านการสร้างสรรคงานศิลปะ การอนุรักษ์ และการเผยแพร่ศิลปะท้องถิ่นสู่ชุมชนต่อไป

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสภาพของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไปในภาคีสถานตอนล่างในปัจจุบัน

นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไปว่า ส่วนใหญ่กำลังอยู่ในสภาพทรุดโทรม กำลังจะพังทลาย ขาดการดูแลและให้ความสนใจจากชุมชน

นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งชุมชนควรรีบทำการบูรณะศิลปะแกะสลักไม้ ให้คงสภาพเดิมหรือใกล้เคียงกับสภาพเดิม และส่งเสริมให้คนทั่วไปได้เห็นคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์ ทั้งนี้เพราะศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตร และศิลปะแกะสลักไม้ทั่วไป เป็นสิ่งบ่งบอกถึงวัฒนธรรม ประเพณี และเอกลักษณ์ทางศิลปะพื้นบ้าน

3. การที่จะอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ให้คงอยู่ต่อไปได้นั้น ท่านคิดว่ามีเหตุปัจจัยอย่างอื่นอีกหรือไม่นอกจากการสร้างความรู้ความเข้าใจ และการสร้างจิตสำนึกร่วมกันของคนในชุมชนให้เห็นความสำคัญของมรดกชุมชน

นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การที่จะอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ให้คงอยู่ต่อไปได้นั้นควรมีวิธีการส่งเสริมให้ศิลปะแกะสลักไม้เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตของคนในชุมชน เช่น การส่งเสริมให้มีการสร้างสรรคศิลปะแกะสลักไม้เป็นอาชีพของคนในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาช่างพื้นบ้านที่ชำนาญมาฝึกสอนศิลปะแกะสลักไม้ให้แก่ผู้สนใจ ฝึกฝนให้แก่เยาวชน รวมทั้งการจัดนิทรรศการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คนในชุมชน และจัดตั้งชมรม หรือกลุ่มคนที่มีความรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ก็จะเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะอนุรักษ์ศิลปะแกะสลักไม้ไว้ได้

4. ท่านมีแนวคิดอย่างไรในการที่จะนำเอาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรที่เป็นผลผลิตจากภูมิปัญญาชุมชนมาเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรังสรรค์งานศิลปะในท้องถิ่น

นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี และเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำเอาศิลปะแกะสลักไม้ในหอไตรที่เป็นผลผลิตจากภูมิปัญญาชุมชนมาเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้าใจและจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และรังสรรค์งานศิลปะในท้องถิ่น เพราะจะทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและนำไปเผยแพร่ได้อย่างถูกต้องเช่นกัน

นักศึกษายังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ควรมีการเพิ่มเนื้อหาในหลักสูตรเกี่ยวกับศิลปะแกะสลักไม้ให้มากขึ้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับศิลปะแกะสลักไม้มากขึ้น